

Svenski forsætisráðharrin, Olof Palme:

Flokkurinn, sum eg eri formaður fyri, hevur tað avgerandi orðið at siga

Danski tíðindamaðurin Grimur Gunnarsson, hevur havt samrøðu við svenska forsætisráðharran, Olof Palme, og kom nógv áhugavert fram í samrøðuni

— Politikkur er at slaka, hava tygum einaferð sagt. Er henda hugsan tygara heldur enn ikki »syrgiliga«?

— Ein má altíð lita fram eftir, hvat politikki viðvíkir. Annars verður politikkur bert nakað, sum verður umsið.

— Onkur sigur, at politikkur arar hava evni at skapa?

— Eg hvørki skrivi ella máli,

Olof Palme — teir borgarligu hövdu stjórnarvaldið alt ov leiði.

og eg haldi heldur ikki, at eg eri ein hugsandi politikkari.

— Í sera avgjörðum spurningum, hava ella hövdu tygum set egnu hugsan tygara til viks, til frama fyri javnaðarflokkinn?

— Ja.

Flokkurinn

Og ja-svarið kemur, uttan at tú merkir, at tann, ið svarar, ivast.

— Flokshugsanin er tann, ið er galdandi. Flokkurinn er altíð fyrstur. Og skuldi eg ivast, so hevði eg kortini fylgt støðu floksins. Ja, í stuttum sagt, eg, sum formaður svenska javnaðarfloksins, hevði annaðhvørt tíkið somu støðu sum flokkurinn ella lagt frá mær sum formaður.

At luttaka

— Við øðrum orðum, so eru tygum ikki millum teirra, sum heldur vilja ganga egnu leiðir teirra?

— Avgjört ikki. Tað er ikki persónurinn, Olof Palme, tað snýr seg um. Eg eri valdur til formann fyri eina rørsu, sum er sera viðgongd, og sum hevur stórar ætlanir. Høvuðsuppgáva mín er í veruleikanum at lurta og taka lut í tí, sum vit í felag skulu fáa fram. Og hetta er galdandi í hvørjum einstøkum føri.

— Tygum verða skýrdur einaraðisharri svensku stjórnarinnar?

— Eg veit tað, og eg havi lisið tað fleiri ferðir. Svar mitt uppá spurning tygara, haldi eg skal ljóða, at slik skulðseting ella skýring er bert pástandur og hartil tápulig.

Framtíðarætlanir

— Fara tygum at vera politikkari alla ævi tygara.

— Eg hvi ongar framtíðarætlanir. Púrt ongar. Eg havi ongantið lagt framtíðarætlanir mína eftir tí myndri, tygum hugsa um. Harimóti eiga at verða lagdar framtíðarætlanir fyri rørsuna, sum eg eri formaður fyri, men ikki fyri meg sjávan.

— Tygum hava fingið ábreiðslur fyri støðutakan tygara mótvægis Vietnamkrignum, sum nú er av?

— Jú, tað er rætt. Tað var í 1965, at eg tók til orða móti krigsforslu amerikumannanna í Vietnam. Og aftaná, eg hetta hevði gjørt, fekk eg ábreiðslur. Síðan veit eg onki um ábreiðslur fyri mótmælum móti krignum, sum eg seinni havi gjørt.

— Vápnahvild er í Vietnam. Týðir ein slik varandi frið ella eitt byrjunarstigi til nýtt kriggi, bert á lokalum øki?

— Tað verður óivað at ganga tíð, áðrenn ætlanirnar við friðaravtaluni verða yvirhildnar, og hetta hava vit longu fingið prógv fyri.

— Kann talan verða um frið, áðrenn val verður hildið í Suðurvietnam?

— Eg trúgvi neyvan, at tað verður friður, áður enn funnin er ein politisk loysn.

Hjálpin

— Fara tygum sjálvur at seta tiltøk í verk til tess at hjálpa vietnamesarum at fáa varandi frið at valda?

— Í veruleikanum er hetta ein uppgáva hjá vietnamesarum sjálvum, men hjálpa kann veitast aðrastaðni frá, í samband við uppátturbyggingina av londunum.

— Fara tygum til Hanoi?

— Eg havi fingið innbjóðing at vitja norðurvietnamesiska høvuðsstaðin, men um tað ber til hjá mær at fara á vitjunarferð hagar í ár, tað er eitt sindur torført at siga.

— Ber yvirhøvdur til at tala um »erufullan frið«?

— Eitt kriggið uttan æru, ber við sær, at skuggin frá hesum kriggi verður fluttur yvir á friðin, men aftaná øll hesi mongu árin, har als ikki hevur verið kriggjast um æruna, so skuldi borið til hjá amerikamonnum í framtíðini at leggja stórri dent á friðin og hartil fólkaræðið.

Iðran

— Eru tygum visur í øllum tí, sum tygum flyta fram?

— Á ávisum økjum kenni eg meg tryggan, meðan eg kenni meg ótryggan á øðrum økjum.

— Iðra tygum ongantið um gjørda gerð?

— Sera ofta. Alt ov ofta, haldi eg.

Veldissjúka

— Svenska Dagbladet hevur onkuntíð skrivað, at tygum hava veldissjúku?

Tage Erlander — skemtiligur politikkari.

— Tað er vorðið sagt og skrivað almikið um meg. Eisini er trivið í okkurt, sum er óspelligari enn tað, tygum nevndu.

— Slatur eitur eitt orð. Eg ha-

vi ikki stundir at hugsa ov mikið um slatur. Men hvat veldi viðvíkir, so kann slikt hugtak verða nýtt, tá ein ynskir at vinna á tí, ið ein hevur sett sær fyri at vinna á. Eg hugsi í hesum sambandi um politiskt veldi, sum kann verða nýtt, men kortini innanfyri fólkaræðisligu veggirnar. Ann-

eitt umskifti í politisku viðurskiftunum í Svøríki, soleiðis at teir borgarligu finga stjórnarvaldið?

— Teir borgarligu hövdu valdið í fleiri ár, áðrenn vit komu fram. So latið okkum bert halda fram. Tað er umráðandi, at vit altíð hava nógv mál, sum vit ynskja at fáa

Eg fari altíð at fylgja sjónarmiðum javnaðarfloksins. Komi eg í ta støðu, at eg ikki kann fylgja sjónarmiðum flokksins, leggi eg frá mær sum formaður, sigur O. Palme.

ars havi eg ongan áhuga fyri hinum týðninginum av orðinum veldi ella meg.

Lágt blóðtrýst

— Eru tygum sjálvkravdur?

— Eg havi lágt blóðtrýst. Tað skal ganga rúm tíð, áðrenn eg gerist illur. Men politikkur er eisini nakað, sum hevur við kenslu at gera.

— Tað var fyrrverandi SE-formaðurinn, Axel Larsen, sum einaferð segði, at tað er ikki torført at rópa og gera nógv hovástak saman við øðrum, eitt nú í eini mótmælisgongu, men tá Palme viðgjörði Kiruna-kreppuna á sinni, tá sœmði at-burður hansara ikki við ein mann, sum hevur politiskt starv?

— Eg hevði bestan hugin at gera meg galdandi innan kreppuna, men skil og vit mitt forðaðu hesi ætlan. Og eg lat tey bæði avgera. Í dag ber væl til at siga, at eg, hóast alt, gjordi beint ta ferðina.

At vilja

— Tygum hava skrivað bókina »Politikkur er at vilja«. Er politikkur í fyrstu atlogu ikki nakað sum at kunna?

— Politikkur er fyrst og fremst at fremja. Men tað er rætt sum tygum siga, at um ein vil nakað, men ikki kann tað, so doyri heitið politikkur púra. Í politikki er tað umráðandi at fáa hugskotið til veruleika.

Valmøguleikar

— Tygum vóru næstan visur í frammanundan seinasta rikisdagsvali, at javnaðarmenn fóru at vinna sigur. Hvørjar metingar hava tygum um úrslitið av komandi vali?

— Tað er ov tíðliga at siga nakað longu. Men møguleikarnir eru nógvir.

— Sagt verður, at tað hevði verið hóskandi, um tað hendi

fram, og at vit kunnu fáa fram tey.

— Kann talan verða um eitt stjórnarsamarbeiði við t. d. kommunistarnar?

— Tað hugsi eg ikki.

Stjórnarsamgonga

— Í Danmark verður nevndur móguleikin at skipa eina samgongustjórn?

Axel Larsen — í mótmælisgongum ber alt til.

— Eg haldi, at slik stjórnarsamarbeiði bert eiga at verða gjørt í eini kreppustøðu. Politiskt kjak verður onki burturúr í eini stjórnarsamgongu. Alt ov nógv verður avgjört fyri afturlatnum hurðum.

Látur

— Sagt verður, at tygum hava lætt við at bresta í látur, men látur tygara hoyrist sjáldan alment. Álvartos, halda tygum ikki, at fremstu politikkarar eru ov stivrendir?

— Sviar eru eitt hátíðarligt fólkslag, siga danir. Og tað er beint, at tað eru ov nógvir stivrendir svenskir politikkarar. Men fyrrverandi svenski forsætisráðharrin, Tage Erlander, er skemtingarsamur politikkari.

— Hvat halda tygum um politiska livið í síni heild?

— Mangan kann tað týkjust

Framhald á 6. síðu (1)